

ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ : นโยบายสู่ทฤษฎีและทางปฏิบัติ Moderate Class, More Knowledge : Policy to Theory and Practice

รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธ เนืองเฉลิม¹
Assoc. Prof. Dr. Prasart Nuangchalem¹

บทคัดย่อ

การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ไม่ใช่เรื่องใหม่ทางการศึกษา หากแต่เป็นการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ควรเกิดขึ้นจริงอย่างเป็นรูปธรรม นโยบายทางการศึกษานี้มุ่งให้เกิดการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนทั้งนอกชั้นเรียนในชั้นเรียนอย่างที่เหมาะสมตามบริบทการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 บทความนี้มีความมุ่งหมายเพื่ออธิบายแนวนโยบายสู่ทฤษฎีทางการศึกษาด้วยแนวคิด 4H4C4R และเสนอทางปฏิบัติที่ควรจะเป็นตามความเหมาะสมของการเรียนการสอน

คำสำคัญ : การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21, การปฏิรูปการเรียนรู้, นโยบายการศึกษา, จุดมุ่งหมายทางการศึกษา, การเรียนรู้

Abstract

Moderate Class, More Knowledge is not new to education, but it is learning reform as it should be. This educational policy stimulates teaching and learning process in both inside and outside classrooms which reach the context of 21st century instruction. This article explains how the policy answering to educational theory through 4H4C4R and make a possible guideline for educators.

Keywords : 21st Century Learning, Learning Reform, Educational Policy, Educational Aims, Learning

¹ รองศาสตราจารย์ อาจารย์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Associate Professor, Lecturers, Faculty of Education, Mahasarakham University

บทนำ

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของคนในชาติ แนวนโยบายการศึกษาที่สามารถจับต้องได้จะขับเคลื่อน และปรับเปลี่ยนความคิดจาก ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญคือพัฒนาให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ แต่ผลจากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งระดับชาติและนานาชาติที่ผ่านมา สะท้อนว่าเด็กไทยไม่สามารถนำคิดวิเคราะห์และนำความรู้ที่เรียนในห้องเรียนไป ปรับใช้ได้เป็นอย่างดี ขาดการคิดเชื่อมโยง การคิดวิเคราะห์ และการใช้เหตุผล การลงทุนและระดมทรัพยากรทางการศึกษาแปรผกผันกับผลลัพธ์ที่ได้ (สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา, 2557) ด้วยความห่วงใยถึงคุณภาพการศึกษาและอนาคต ของชาติ รัฐบาลภายใต้การนำของท่านนายกรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา จึงมีแนวคิดผลักดันให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ในหลายประเด็น และประเด็นที่สำคัญ ที่ทำให้ผู้เขียนหยิบยกขึ้นมานำเสนอคือนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ซึ่งนโยบาย นี้ได้เกิดขึ้นอย่างชัดเจนในช่วงปลายปี พ.ศ. 2558

เจตนารมณ์ที่จะทำให้เกิดการขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การสอนของครูให้สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียน สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รัฐบาล จึงเสนอแนวนโยบายที่จับต้องได้โดยใช้นโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ทั้งนี้เป็น การลดเวลาเรียนในชั้นเรียน แต่เพิ่มการเรียนรู้นอกชั้นเรียน หมายความว่า เวลาที่ผู้เรียน อยู่ในสถานศึกษายังไม่ได้เปลี่ยนแปลง เพียงแต่ปรับวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู และสถานศึกษาที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และ บุคลิกภาพตามที่แต่ละสถานศึกษาสามารถดำเนินการได้

การเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาตามการขับเคลื่อนของศตวรรษที่ 21 โดยเน้น ความเก่งคน เก่งคิด เก่งงาน มากกว่าแค่เก่งวิชาการที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันไม่ได้ รวมทั้งกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่ผู้สอนสำคัญยิ่งกว่า เนื่องด้วยเป็นผู้ออกแบบและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยครูต้องทำ หน้าที่เป็นที่ปรึกษา (Coach) และคอยอำนวยความสะดวก (Facilitator) ให้เกิด การเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยเอง (Constructivist Theory) และสอดคล้อง กับการพัฒนาสู่การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (ประสาธน์ เนืองเฉลิม, 2554; วิธนา ประชากุล และ ประสาธน์ เนืองเฉลิม, 2559)

การจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยให้เกิดคุณค่าและความหมายต่อชีวิต พัฒนาตนเองสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์จะต้องอาศัย สุน จิ บุ ลิ และกระบวนการเรียนการสอนต้องมีทั้งพุทธิศึกษา หัตถศึกษา พลศึกษา และจริยศึกษา หมายความว่า เรียนรู้ก่อให้เกิดสติปัญญา มีทักษะการทำงาน และสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์ และมีคุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างปกติสุข ซึ่งตรงกับทฤษฎีทางการศึกษาของตะวันตก ความมุ่งหมายทางการศึกษาออกเป็น 3 พิสัย ได้แก่ พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) และจิตพิสัย (Affective Domain) ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องรับการพัฒนาอย่างสมดุล (Bloomet. al., 1956; Krathwohl et. al., 1956; Morshead, 1965; Harrow, 1972; Simpson, 1972)

เมื่อกลับมาพิจารณาการศึกษาของไทยในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ปรากฏว่าเรามักให้ความสำคัญกับพุทธิพิสัยมากจนเกินไป จนทำให้ผู้เรียนขาดสมดุลทางการเรียนรู้ และการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมบทความนี้จึงมีความมุ่งหมายเพื่อนำเสนอนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ที่สามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีทางการศึกษา และนำเสนอแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยขับเคลื่อนให้การปฏิรูปการศึกษาในระดับห้องเรียนและสถานศึกษานำไปปรับใช้ตามบริบท รวมไปถึงการอภิปรายประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนโยบายดังกล่าวเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การปฏิบัติตามแนวทางปฏิรูปต่อไป

จุดมุ่งหมายทางการศึกษากับนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

การปฏิรูปการศึกษาที่ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงรากฐานทางสังคม การปรับเปลี่ยน และก้าวข้ามสู่มาตรฐานการเรียนรู้ของคนในชาติให้เท่าเทียมระดับสากล ซึ่งการกำหนดจุดมุ่งหมายการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการเริ่มต้นเพื่อปฏิรูปการศึกษาการจำแนกจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่เป็นแนวแนวทางสำหรับจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและเติมเต็มศักยภาพของผู้เรียน จุดมุ่งหมายทางการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 พิสัย ซึ่งประกอบด้วย พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัยทั้งนี้นักการศึกษาได้นำมาออกแบบหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยมีความมุ่งหวังว่าจะช่วยพัฒนาผู้เรียนได้อย่างรอบด้าน ซึ่งตรงกับแนวคิดการศึกษาของไทยคือ พุทธิศึกษา พลศึกษา หัตถศึกษา และจริยศึกษา

พุทธิพิสัย (Cognitive domain) เป็นความสามารถทางด้านสติปัญญา ความฉลาดเฉลียวทางการเรียน ทั้งนี้มุ่งเน้นที่ด้านวิชาการเป็นหลัก โดยเริ่มจาก

ความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจ (Comprehension) การนำไปใช้ (Application) การวิเคราะห์ (Analysis) การสังเคราะห์ (Synthesis) และการประเมินค่า (Evaluation) ที่ผ่านมาการศึกษาไทยมักให้ความสำคัญกับ 3 องค์ประกอบแรก จึงทำส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในภาควิชาการสูง แต่ทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) ซึ่งเป็น 3 องค์ประกอบหลังอยู่ในระดับที่ต่ำ ดังเช่น คะแนนสอบ O-NET และ PISA การเรียนการสอนที่ผ่านมาจึงเน้นการบอกเนื้อหาวิชาเพื่อสอบแข่งขัน การติวและเรียนพิเศษเป็นปรากฏการณ์ที่คู่ขนานการศึกษาไทยมาตลอดนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ จะช่วยให้การเรียนรู้ทางพุทธิพิสัยมีความสมดุล โดยการปรับกระบวนการเรียนการสอนเพื่อลดวิชาการที่ไม่จำเป็น หากแต่เพิ่มความรู้ที่ผู้ต้องรู้และสามารถนำไปปรับใช้โดยผ่านกระบวนการคิดขั้นสูง

ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นความชำนาญ คล่องแคล่ว ในการปฏิบัติหรือกระทำโดยมีความถูกต้องและรวดเร็ว ซึ่งสมองจะเป็นตัวส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และตอบสนองผ่านประสาทสัมผัส การเรียนรู้แค่ทฤษฎีผ่านการฟัง การคิดจะทำให้จดจำได้เพียงบางส่วน หากได้ลงมือกระทำและนำไปปรับใช้จนกลายเป็นทักษะจะทำให้ผู้เรียนเกิดการสัมผัสและสัมพันธ์สิ่งที่เรียนรู้ผ่านภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เกิดการทำงานร่วมกัน สื่อสารและและพูดคุยอย่างสร้างสรรค์ ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยน ความรู้สึกหรือจิตพิสัยได้ด้วย

จิตพิสัย (Affective Domain) เป็นความสามารถทางด้านความรู้สึกนึกคิด ทั้งนี้มุ่งเน้นที่การทำความเข้าใจตนเองและเข้าใจผู้อื่น โดยเริ่มจากการรับรู้ (Receiving) การตอบสนอง (Responding) การเห็นคุณค่า (Valuing) การจัดระบบ (Organizing) และบุคลิกภาพ (Characterizing) เป็นความสามารถที่เกี่ยวข้องความรู้สึกแล้วแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมตามที่รับรู้และตอบสนอง หากจิตพิสัยเป็นไปในทางบวกหรือพฤติกรรมที่คาดหวังย่อมนำไปสู่การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผ่านการพัฒนา ด้านจิตพิสัยก่อนพัฒนาพุทธิพิสัย และทักษะพิสัย

การเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติต้องสมดุลและเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน โดยนี้ที่ว่า Head Heart และ Hand ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม หากให้ทฤษฎีมากเกินไปก็เน้นการท่องจำ หากเน้นการกระทำก็จะจำได้จริง แต่ที่ผ่านมาสังคมมีความเชื่อว่าการศึกษานັมน้อยไปทางภาคทฤษฎี การทดสอบ การจำ และ

การแข่งขัน เมื่อมองกระบวนทัศน์การศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 กลับมุ่งเป้าไปที่การพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี เก่ง มีความสามารถ และมีความสุขในการเรียนรู้ ทั้งนี้จะต้องฝึกคิด ฝึกทำ ฝึกแก้ปัญหาทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน

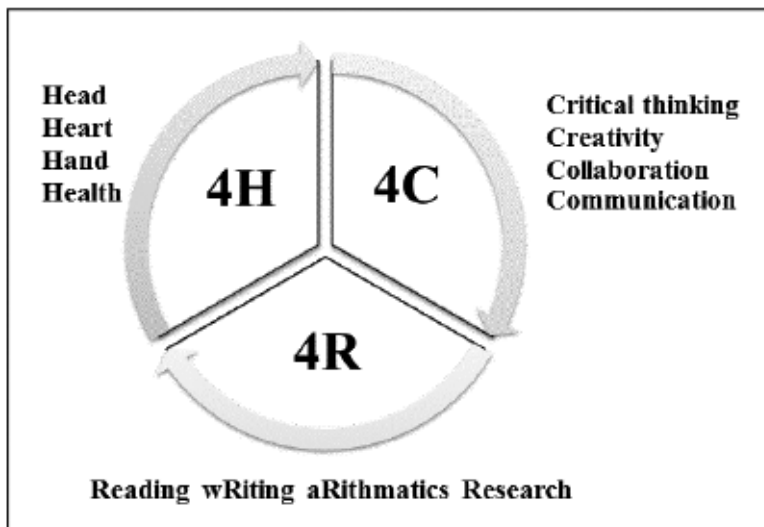
การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กับนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

นโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นการแปลงความคิดผ่านทฤษฎีทางการศึกษาทักษะที่จำเป็นของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจัดว่าเป็นการนำเสนอการจัดการเรียนรู้แบบร่วมสมัย ผู้เขียนขอเสนอแนวคิด 4H4C4R (ภาพที่ 1) เพื่อนำไปสู่การพัฒนา นโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่การปฏิบัติ ดังนี้

4H ได้แก่ Head Heart Hand และ Health ซึ่ง Head การเรียนรู้ต้องพัฒนาการคิด ความรู้ ความเข้าใจ Heart การเรียนรู้ต้องพัฒนาความเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น เห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ Hand เป็นการเรียนรู้ผ่านการลงมือกระทำ เมื่อเข้าไปสัมผัสแล้วจะเกิดความสัมพันธ์ของการทำงานระหว่างสมองกับอวัยวะสัมผัส ผู้เรียนก็จะเกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อสิ่งเร้านั้นๆ Health เป็นการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่สุขภาพที่ดี มีจิตใจที่เข้มแข็ง และสุขภาพร่างกายดี

4C ได้แก่ Critical Thinking, Creativity, Collaboration และ Communication ซึ่ง Critical Thinking เป็นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เมื่อได้รับข้อมูลข่าวสาร หรือสถานการณ์แล้วตัดสินใจได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีข้อมูลข่าวสารและเหตุผลที่เพียงพอ Creativity การเรียนรู้ต้องการสร้างสรรค์และความแปลกใหม่ที่สามารถนำความรู้เรียนมาปรับใช้ได้เหมาะสม Collaboration การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ทำงานเป็น แก้ไขปัญหาได้ และที่สำคัญ Communication ต้องสื่อสารอย่างสร้างสรรค์และแสดงความรู้สึกรู้สึกคิดผ่านการสื่อสารด้วยรูปแบบต่างๆ ได้

4R ได้แก่ Reading, Writing, Arithmetic, และ Research ซึ่ง Reading เป็นการอ่านเพื่อความเข้าใจ อ่านวิเคราะห์ อ่านสร้างสรรค์ การอ่านทำให้เรารู้โลกกว้างขึ้น Writing เป็นการเขียนความรู้ การถ่ายทอด อารมณ์ ความรู้สึก Arithmetic เป็น การคิดคำนวณโดยใช้ตรรกะ และ Research ทำให้รู้จักคิดและลงมือค้นคว้าหาคำตอบอย่างเป็นระบบ

ภาพที่ 1 แนวคิด 4H4C4R

แนวคิด 4H4C4R เป็นการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ที่เติมเต็มทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และคุณธรรม ที่ผู้เรียนควรจะได้รับจากระบบการศึกษา ในศตวรรษที่ 21 นโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ จึงไม่ใช่แค่เพียงนโยบายที่จับต้องไม่ได้ หากแต่อธิบายได้ในเชิงทฤษฎีและสามารถนำไปปฏิบัติได้ในระดับห้องเรียนและสถานศึกษา ทั้งนี้ ครูจะต้องปรับเปลี่ยนความคิด ไม่ยึดติดกับกระบวนการที่คุ้นที่เน้นเชิงปริมาณหรือผลการประเมินที่เป็นตัวเลขเพื่อจัดอันดับ แต่ต้องมองในเชิงคุณภาพ และผลผลิตที่เกิดจากผู้เรียนว่าได้เรียนรู้อะไรบ้าง และนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้อย่างไรให้เกิดประโยชน์แก่ตนและสังคมอย่างสร้างสรรค์

แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

การจัดการเรียนรู้ในระดับห้องเรียนเป็นหัวใจสำคัญในการแปลงหลักสูตร และนโยบายสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ครูกับนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันก่อเกิดเป็นประสบการณ์เรียนรู้ที่อยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมของการเรียน ผู้เขียนขอเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยที่ครูสามารถกระทำได้ง่าย เพียงแค่ปรับความคิดและเปลี่ยนแปลงการจัดการชั้นเรียน ทั้งนี้ครูต้องอาศัยความอดทน ความพยายาม และรอยยิ้มความสำเร็จของการปฏิบัติการเรียนการสอน ดังนี้

1. ครูปรับเปลี่ยนบทบาทให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บทบาทการเป็นผู้คอยชี้แนะ หรือ Coach ที่ทำหน้าที่ดูแล คอยให้คำปรึกษา และให้กำลังใจในการเรียน และบทบาทการเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวก หรือ Facilitator ที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. การเรียนรู้ร่วมกันทางวิชาชีพระหว่างครู (Professional Learning Community) การเรียนรู้ของครูก็จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ดีขึ้นเช่นกัน การแบ่งปันประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่ดี ครูมีโอกาสพัฒนาตนเองผ่านการจัดการความรู้และการสะท้อนผลการปฏิบัติงานร่วมกัน นอกจากทำให้เกิดการเรียนรู้แล้วยังสร้างกำลังใจในการทำงานผ่านเครือข่ายวิชาชีพอีกด้วย

3. การบูรณาการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิด 4H4C4R ซึ่งเป็นแนวคิดที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามพัฒนาการทุกด้านและพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

4. การออกแบบและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองธรรมชาติการเรียนรู้การออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมและลงตัวเปรียบเสมือนการตัดเสื้อผ้าให้ผู้เรียนใส่ตามความเป็นจริง

5. การออกแบบและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพหุปัญญาผู้เรียนทั้งนี้ครูต้องมีความเชื่อในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล และศักยภาพที่ผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถ

6. การเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 การเรียนการสอนต้องเน้นทักษะและกระบวนการมากกว่าเฉพาะผลลัพธ์ เน้นให้ผู้เรียนได้คิดและลงมือทำอย่างสร้างสรรค์

7. การสร้างความร่วมมือและภาคีเครือข่ายการเรียนรู้

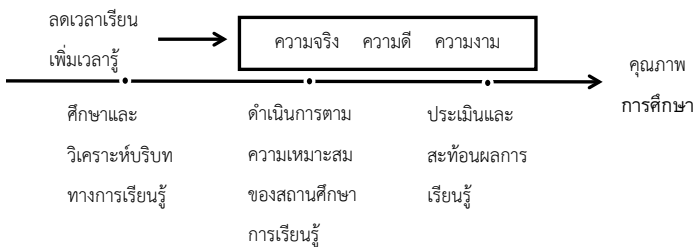
8. การปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งด้านกายภาพและจิตวิทยาที่เอื้อต่อการเรียนรู้

9. การประเมินการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้เน้นการประเมินตามสภาพจริง

การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ควรดำเนินการต่อเนื่อง ไม่ใช่เพียงแค่นโยบายที่กำหนดและสั่งการเพียงบางยุคบางสมัย ซึ่งการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินการเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้นโยบายนี้เกิดขึ้นยั่งยืน จะส่งผลให้ผู้เรียนมีความสุขกับการเรียน ผู้เขียนเชื่อว่าเราทุกคนคงไม่อยากเห็นคนเก่งที่ทำอะไรไม่ค่อยเป็น และมีคุณลักษณะของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์น้อยลง จนทำให้ผู้เรียนและสังคมขาดความเป็นปกติสุขตามที่ควรจะเป็นไปตามธรรมชาติ

สรุป

นโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้อาจไม่ใช่เรื่องใหม่สำหรับแวดวงการศึกษาไทย หากแต่ยังไม่มีการนำทฤษฎีมาสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง เมื่อรัฐบาลได้กำหนดเป็นนโยบายแล้วย่อมนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีความคาดหวังว่าผู้เรียนจะได้พัฒนาสมรรถนะส่วนที่ซีกซ้ายและซีกขวา สามารถนำความรู้ที่เรียนในสถานศึกษามาปรับใช้ได้เหมาะสมเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมยุคใหม่ ขณะเดียวกันผู้เรียนก็ยังคงมีคุณลักษณะดีงามตามแบบอย่างของไทย การลดเวลาเรียนในภาควิชาการจะช่วยเติมเต็มทักษะที่จำเป็นและการดำรงชีวิต ทั้งนี้ต้องมีการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนด้วยเช่นกัน ไม่อย่างนั้นนโยบายจะเป็นเพียงแค่การปฏิบัติเพื่อเปลี่ยนผ่านตามแต่ละยุคแต่ละสมัยของรัฐบาลเท่านั้น การผลักดันให้นโยบายนี้เกิดความยั่งยืนจะต้องทำความเข้าใจให้ดี มีการพัฒนาครู พัฒนาหลักสูตร และมีระบบสนับสนุน (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 แนวทางการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ผู้เขียนเชื่อมั่นว่าจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างมีความสุขมากขึ้น ได้คิด ลงมือปฏิบัติ และพัฒนาตนเอง สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่ผ่านกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ไปใช้ศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ในอนาคต การขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ตามนโยบายดังกล่าวควรเป็นระดับชั้นเรียนและสถานศึกษาที่ต้องเข้าใจว่าการเรียนรู้ในชั้นเรียนและนอกชั้นควรมีความหลากหลาย ไม่ได้เน้นวิชาการในชั้นเรียนเป็นตัวตั้งแต่ควรมีกระบวนการบ่มเพาะและปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยที่ผู้เรียนสนุก ชิมชั๊บและปรับเปลี่ยนพัฒนาการทุกด้านในทางที่ดีขึ้น สมองได้ทำงานและแสดงความสามารถตามที่ตนเองสนใจ ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล

เอกสารอ้างอิง

- ประสาธน์ เนิ่งเฉลิม. (2554). **หลักสูตรการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Nuangchalerm, Prasart. (2011). **Educational Curriculum**. 2nd ed. Mahasarakham : Mahasarakham University Press.
- วีณา ประชากุล และ ประสาธน์ เนิ่งเฉลิม. (2559). **รูปแบบการเรียนการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. ขอนแก่น : คลังน่านวิทยา.
- Prachagool, Veena. and Nuangchalerm, Prasart. (2016). **Instructional Model**. 3rd ed. Khon Kaen : Klungnana Wittaya.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). **สภาวิชาการการศึกษาไทยในเวทีโลก ปี 2557**. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค.
- Office of the Education Council. (2014). **Educational situations of Thailand in the world by year 2014**. Bangkok : Prikwahn Graphic.
- Bloom, B., Englehart, M. Furst, E., Hill, W., & Krathwohl, D. (1956). **Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals**. Handbook I: Cognitive domain. New York, Toronto: Longmans, Green.

- Harrow, A. (1972). **A taxonomy of the psychomotor domain : A guide for developing behavioral objectives**. New York : David McKay.
- Krathwohl, D., Bloom, B., & Masia, B. (1956). **Taxonomy of educational objectives. Handbook II : Affective domain**. New York : David McKay.
- Morshead, R. W. (1965). **Taxonomy of Educational Objectives Handbook II : Affective Domain**. Studies in Philosophy and Education. 4(1) : 164-170.
- Simpson E. (1972). **The classification of educational objectives in the psychomotor dimain**. Washington, DC : Gryphon House.